

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 95 30, f: 01 478 98 77, e: ps-sds@dz-rs.si, www.dz-rs.si

Ljubljana, 11.1.2018

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Odbor za gospodarstvo
ga. Andreja Potočnik, predsednica

Odbor za kulturo
dr. Dragan Matić, predsednik

Zadeva: Zahteva za sklic nujne seje Odbora za gospodarstvo in Odbora za kulturo

Na podlagi 48. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije poslanska skupina SDS zahteva sklic nujne seje Odbora Državnega zbora Republike Slovenije za gospodarstvo in Odbora Državnega zbora Republike Slovenije za kulturo z naslednjo točko dnevnega reda:

Avtorski apel slovenskih ustvarjalcev glasbe in avdiovizualnih del glede neprimerne in sporne ureditve upravljanja avtorske in sorodnih pravic v Republiki Sloveniji.

Obrazložitev:

V času sprejemanja Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (ZKUASP) maja 2016 v Državnem zboru, so predstavniki slovenskih ustvarjalcev glasbe in avdiovizualnih del opozarjali, da gre za zakon, ki v Sloveniji povsem brez utemeljenih razlogov (namerno?) ohranja sistem obvezne kolektivne zaščite in še to preko ene organizacije (monopol).

ZKUASP je zato po njihovem mnenju v nasprotju z Direktivo 2014/26/EU iz katere izhaja, da imajo avtorji praviloma pravico, da prosto izberejo med individualnim ali kolektivnim upravljanjem svojih pravic, kakršne koli omejitve te pravice pa so legitimne in upravičene le, kolikor so skladne s pravom Unije in mednarodnimi obveznostmi Unije ali držav članic.

Po mnenju avtorjev je ZKUASP v nasprotju tudi z temeljnimi pravicami in načeli Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, ki v 17. členu izrecno šteje pravice intelektualne lastnine kot inherentne v eni izmed najbolj temeljnih človekovih pravic – pravici do lastnine. Skladno z načelom sorazmernosti (kot enim osnovnih načel prava Evropske

unije) je lahko takšna pravica omejena le, kolikor je to nujno za varstvo javnega interesa ali drugih človekovih pravic v koliziji. Zato je slednje skladno z Direktivo 2014/26/EU, ki šteje, da velja obvezno kolektivno upravljanje pravic predpisati zgolj izjemoma. ZKUASP pa v nasprotju z Direktivo 2014/26/EU in Listino Evropske unije o temeljnih pravicah določa obvezno kolektivno upravljanje pravic tudi v ne-izjemnih primerih. Avtorji so v času sprejemanja ZKUASP v Državnem zboru navedli številne razloge zakaj je ta zakon za njih nesprejemljiv. Razlogi za to so naslednji:

- S predlagano vsebino ZKUASP si država povsem mimo zahtev direktive DIR2014/26/EU jemlje izključno pravico, da namesto ustvarjalcev oz. lastnikov pravic odreja in ureja delovanje njihovih avtorskih kolektivnih organizacij. Zagotovitev možnosti uveljavljanja in zaščite avtorske in sorodnih pravic avtorjev in imetnikov tudi in ne zgolj v okviru kolektivnih organizacij, je osnovni namen obstoja teh organizacij povsod v Evropi!
- Predlog ZKUASP tako avtorjem in tudi ostalim imetnikom avtorske in sorodnih pravic odvzema njihova temeljna, z Ustavo Republike Slovenije zajamčena upravičenja v obliki pravice, da sami sprejemajo odločitve o svoji privatni lastnini, kar materialni del avtorske in sorodnih pravic v svojem bistvu je.
- Predlog ZKUASP pristojnemu nadzornemu državnemu organu, brez strokovne usposobljenosti, ki ne uživa zaupanja avtorjev oz. imetnikov pravic in ki je z dvajsetletnim evidentnim slabim delom povzročil neobstoje avtorske zaščite in razkrojevanje slovenske ustvarjalnosti v temeljih, še povečujejo pooblastila.
- Predlog ZKUASP pristojnemu nadzornemu državnemu organu, mimo zahtev direktive, določa celo pristojnosti prekrškovnega organa, obenem pa ni zagotovljen neodvisni strokovni nadzor.
- Predlog ZKUASP uvaja dodatne finančne zahteve, ki bodo povzročile nepotrebne stroške poslovanja, posledično pa zmanjšanje letne delilne mase avtorskih honorarjev in nekonkurenčnost slovenskih avtorjev in slovenskih kolektivnih organizacij na skupnem EU trgu.
- Predlog ZKUASP uvaja drastično povečanje birokracije v poslovanju kolektivne organizacije in drastično povečuje birokracijo državnega nadzora, vse to brez pravne varnosti za avtorje in imetnike pravic.
- Predlog ZKUASP prinaša tudi nepredvidljive finančne posledice za državni proračun, saj nerazumno in neusklajeno posega v številne druge zakone (ZDru, ZJZ, ZGD-1, ZASP).
- Predlog ZKUASP bo povzročil prenormiranost avtorske zakonodaje, kar je povsem nepotrebno in škodljivo ter v nasprotju s postopki implementacije direktive v drugih državah EU, ki zgolj pazljivo in preudarno dopolnjujejo obstoječo avtorsko zakonodajo. To pomeni, da v nobenem primeru ne sprejemajo novega zakona, kot se to poskuša v Sloveniji s predlogom ZKUASP.
- Predlog ZKUASP tako ni skladen z koalicijsko pogodbo, ne zagotavlja vsebine, ki bi prenašal že prenesene direktive EU, obenem pa je predlog v neskladju z Bernsko konvencijo in Nacionalnim programom za kulturo.

Navedbam avtorjev, da je ZKUASP v nasprotju z Direktivo 2014/26/EU pritrjuje tudi strokovna javnost. Tako dr. Eneja Drobež, avtorica dela »Kolektivno varstvo avtorske in sorodnih pravic« meni, da direktiva v naš zakon ni bila pravilno prenesena, saj je zakonski prenos upravljalških pravic na kolektivno organizacijo v nasprotju s samim namenom direktive.

Konec oktobra 2017 so predstavniki avtorjev naslovili avtorski apel v katerem med drugim navajajo, da ZKUASP v Sloveniji uveljavlja in instrumentalizira popolnoma drugačno pot, kot jo določa evropska zakonodaja in EU direktive, ki gredo v smer, da avtorji samostojno in čim bolj efektivno ščitijo, uveljavljajo in upravljajo svojo privatno lastnino in njej pripadajoče pravice. Po navedbah avtorjev apela ZKUASP smisel direktive lisičje obide in ustvarja okolje, ki je lastnikom pravic nesprejemljivo in je diametralno nasprotno s primerljivo zakonodajo v soseščini in širše v Evropi. Avtorji nadalje navajajo, da se ustvarja stanje, ki je pogodu velikim uporabnikom intelektualnih storitev. Ti s svojo finančno in medijsko močjo prevzemajo kolektivne organizacije in pripadajoče pravice v svoje roke ali vsaj pod posredni nadzor. Da bi bila mera neokusa polna, se to dogaja »demokratsko in transparentno« s pomočjo manj ustvarjalnih, a seveda številčnejših avtorjev. Ti, le v takšnem modelu lahko najdejo svoj finančni interes. Avtorji med drugim tudi navajajo, da je nadaljnja pot trasirana in vodi k gotovemu potopu in zatonu avtohtonega avtorskega ustvarjanja v Republiki Sloveniji. In kasneje, posledično, k razgradnji politične in kulturne suverenosti, ki jo bo nadomestila ponižna globalna upogljenost.

Odboru za gospodarstvo in kulturo predlagamo sprejem naslednjega sklepa:

1. Odbor za gospodarstvo in Odbor za kulturo pričakujeta od Vlade Republike Slovenije, da v roku 30 dni od dneva sprejetja tega sklepa pripravi spremembe zakonodaje, s katerimi se bo sledilo vsebini in namenu Direktive 2014/26/EU, predvsem v delu, ki ureja pravico avtorjev glede proste izbire med individualnim ali kolektivnim upravljanjem svojih pravic.

Obrazložitev:

Izkazalo se je, da je Zakon o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (ZKUASP) sporen in neprimeren z več vidikov, na kar so avtorji oziroma predstavniki kolektivnih organizacij opozarjali že ob njegovem sprejemanju. ZKUASP je neprimeren in sporen predvsem zaradi neskladnosti z Direktivo 2014/26/EU, ker posega v temeljno pravico avtorjev oziroma imetnikov avtorskih pravic o svobodnem upravljanju avtorske pravice kot zasebne lastnine. Z ZKUASP se je poslabšal položaj avtorjev, predvsem tistih, ki so najbolj ustvarjalni, otežilo se je delovanje kolektivnih organizacij in poslabšala se je zaščita avtorskih in drugih pravic. Praksa je tudi pokazala, da bi se morala problematika, ki jo ureja ZKUASP urejati v okviru Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP). Zato predlagamo, da Vlada RS v roku 30 dni od dneva sprejetja tega sklepa pripravi spremembe zakonodaje, s katerimi se bo sledilo vsebini in namenu Direktive 2014/26/EU, predvsem v delu, ki ureja pravico avtorjev glede proste izbire med individualnim ali kolektivnim upravljanjem svojih pravic.

Predsednikoma predlagamo, da na nujno sejo povabita:

- ministra za gospodarski razvoj in tehnologijo Zdravka Počivalška,
- ministra za kulturo Antona Peršaka,
- direktorja Urada RS za intelektualno lastnino dr. Vojka Tomana,
- dr. Eneja Drobež – Evropska pravna fakulteta;
- Društvo Glasbeni forum – GF;
- Društvo slovenskih književnih prevajalcev – DSKP;
- Društvo slovenskih skladateljev – DSS;
- GIZ neodvisnih avdio-vizualnih producentov – SNAVP;
- Glasbena mladina Slovenije – GMS;
- Javni sklad za kulturne dejavnosti – JSKD;

- Sindikat glasbenikov Slovenije – SGS;
- Združenje avtorjev in založnikov za pravice reproduciranja – SAZOR;
- Združenje avtorjev Slovenije – ZAMP;
- Združenje glasbenih avtorjev – SAZAS;
- Združenje kulturnih domov in ustanov Slovenije – KUDUS;
- Združenje za privatno reproduciranje – ZAPIS;
- Zveza prijateljev mladine Slovenije – ZPMS in
- Slovenska unija glasbenih ustvarjalcev – SUGU.

Gradivo za obravnavo:

- poleg besedila zahteve za sklic nujne seje kot gradivo za obravnavo na seji prilagamo tudi Avtorski apel z dne 30.10.2017

Jože Tanko,
vodja PS SDS